

รายงานการวิจัย

ศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว
Potential Local products to lead to the development of Tourism

อัญชลี สุวรรณะ Aunchalee Suwana

ณัฐนาถ โกศัยกานนท์ Natthanat Gosaiyakanon

คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี พ.ศ. 2557

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ให้โอกาสและสนับสนุนคณาจารย์ให้ทำงานวิจัย ขอขอบคุณเทศบาลตำบล ผู้นำชุมชนและกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนภูเขาใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา รวมทั้งผู้ร่วมงานทุกท่าน ที่ช่วยให้งานนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

อัญชลี สุวรรณะ
ณัฐนาฏ โกศัยกานนท์
ผู้วิจัย

ศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว

อัญชลี สุวรรณะ¹ และ ณัฐนาฏ โกศัยกานนท์²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนภูเขาใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา และ 2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 3 กลุ่ม คือ ผลิตภัณฑ์งานไม้กวาด งานดอกไม้จันทน์ และงานปลอกหมอนผ้าฝ้าย จำนวน 58 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทงานไม้กวาด ร้อยละ 69.0 รองลงมา งานดอกไม้จันทน์ ร้อยละ 17.2 และสุดท้าย งานปลอกหมอนผ้าฝ้าย ร้อยละ 13.8 ศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับที่มาก และด้านความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ในด้านแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มผู้ผลิตควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการในเรื่องการบริหารจัดการกระบวนการผลิต การลดต้นทุนการผลิต ควรมีผู้เชี่ยวชาญแนะนำพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย มีความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้นำกลุ่มทั้ง 3 กลุ่ม ร่วมมือกันพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างจริงจัง และสร้างเป็นอาชีพที่ยั่งยืนให้กับคนในชุมชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

คำสำคัญ ศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

¹² คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จ.สงขลา

Potential Local Products to lead to the Development of Tourism

Aunchalee Suwanna¹ and Natthanat Gosaiyakano²

Abstract

The objectives of this research were to study potentials of local products of Khuhatai community, Rattaphume district, Songkhla province, and to find the guides for developing its local products that lead to the tourism development. The 58 samples from three groups of local producers of products, namely: coconut stalk brooms, wood flowers for cremation, and pillowcases and curtains. The instruments were questionnaires, records of small group meeting and interviews. Data were analyzed for percentage, mean and standard deviation. The finds indicated that:

1. The local products mostly produced were identified. 69% of the product was coconut stalk brooms, followed by wood flowers for cremation (17.2%) and pillowcases and curtains (13.8%). It was found that potentials of local products were at high level and the community strength was at a high level too.

2. Regarding the guidelines for guides for developing its local products leading to the tourism development, all groups should gain support from the government sectors in terms of the management of production process, and production cost reduction. Furthermore, experts for giving advice on the development of various product models are necessary. The cooperation among the three group leaders, government and private sectors in developing the local productivity and in creating sustain careers of the community residents should be earnestly considered.

Keywords: Potential local products

¹²Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Songkhla

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน	5
ชุมชนคุณภาพได้ อำเภอรัตนภูมิ	9
ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนคุณภาพได้	15
การประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชน	18
การวิจัย /วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปราย	29
ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	29
ผลการศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนกุหาใต้	32
บทที่ 5 สรุปผลงานวิจัยและข้อเสนอแนะ	37
สรุปผลการวิจัย	37
ข้อเสนอแนะ	39
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	43
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	44
แบบประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของกลุ่มอาชีพสตรีชุมชนกุหาใต้	45
ประวัติคณะผู้วิจัย	51

สารบัญญัตราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกข้อมูลทั่วไป	29
ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์ ท้องถิ่นของชุมชนกุหาใต้ เพื่อประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของกลุ่มอาชีพสตรี ชุมชนกุหาใต้	32
ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลด้านความเข้ม แข็งของชุมชนกุหาใต้ เพื่อประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของกลุ่มอาชีพสตรี ชุมชนกุหาใต้	34

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2 เขาจิ้งโหลน	11
ภาพที่ 3 ลุงผิน อ่อนอ่อน และผลิตภัณฑ์กลุ่มงานไม้กวาดก้านมะพร้าว	16
ภาพที่ 4 คุณปราณี ทองรัตน์ และผลิตภัณฑ์กลุ่มดอกไม้จันทร์	17
ภาพที่ 5 คุณเรณู จันยัง และผลิตภัณฑ์กลุ่มผ้ามางและปลอกหมอน	18

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ความจำเป็นอย่างหนึ่งที่ตามมา นั่นก็คือการพัฒนาหรือการเพิ่มศักยภาพทางด้านต่าง ๆ เพื่อทะนุบำรุงรักษาให้แหล่งการท่องเที่ยวในชุมชนนั้นๆ และสร้างรายได้ให้แก่บุคคล ชาวบ้าน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีความยั่งยืนโดยไม่กระทบต่อธรรมชาติ ระบบนิเวศ สังคม วัฒนธรรม และวิถีของการดำรงชีวิตในชุมชน ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนนับเป็นบริบทที่ใหญ่ที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน ที่สำคัญและสามารถนำมาซึ่งรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น นั่นก็คือ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นหรือสินค้าของชุมชน ที่ในชุมชนมีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญที่จะผลิตขึ้นมาใช้เองในครัวเรือน หรือผลิตขึ้นเพื่อจำหน่ายแจกเป็นข้าวของเครื่องใช้ซึ่งผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้และเพิ่มศักยภาพแก่การท่องเที่ยวชุมชนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะการผลิตหรือประดิษฐ์สินค้าต่าง ๆ เหล่านี้เกิดจากวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชุมชนเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

จะเห็นได้ว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554 จะเน้นการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางเช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง เพื่อจะนำไปสู่สังคม ที่มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ รักการเรียนรู้เป็นคนดีและมีคุณธรรม ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่รู้จักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและชุมชนของตน เพื่อให้สังคมเกิดความเข้มแข็งด้วยระบบการบริหารจัดการที่ดี (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2550) แต่เนื่องจากการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมขึ้นมาอย่างมากมาย อุตสาหกรรม การผลิตเหล่านั้นได้ใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน ส่งผลให้ภาวะการมีงานทำของประชาชนในประเทศมีน้อยลง ส่งผลกระทบต่อคนไทยและสังคมไทย ทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านรายได้ ปัญหาความยากจน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ด้วยเหตุนี้ทางรัฐบาลจึงได้

มีนโยบายในการดำเนินโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในด้านกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้างศักยภาพให้แก่ชุมชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้และสร้างอาชีพ ด้วยการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนา เพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวทางอันหนึ่งที่จะสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนและสามารถยกระดับฐานะ ความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้นโดยการผลิตหรือการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้า ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และจุดขาย สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น

อำเภอรัตนภูมิ มีประวัติความเป็นมายาวนานอำเภอหนึ่งของจังหวัดสงขลา จากการสำรวจข้อมูล ของผู้ดำเนินการศึกษาพบว่า มีชุมชนมากมายที่ได้สร้างสรรค์แหล่งศิลปวัฒนธรรมและสืบทอดกันมา โดยไม่ขาดสาย เอกถลักษณ์โดดเด่นอย่างหนึ่ง คือ อำเภอรัตนภูมิมีทั้งชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม ซึ่งอยู่ร่วมชุมชนกันด้วยความรักสามัคคีต่อกันเป็นอย่างดี ศิลปกรรมในรัตนภูมิ จึงมีทั้งวัดและมัสยิด อย่างละหลายแห่งบางแห่งก็อยู่ติดกัน ที่โดดเด่นอีกอย่างหนึ่งคือ สถาปัตยกรรมประเทศที่อยู่ติดกับเทือกเขา ซึ่งเป็นต้นกำเนิดแหล่งน้ำ มีธารน้ำไหลลัดเลาะผ่านภูมิประเทศที่สวยงาม ก่อให้เกิดน้ำตกและ ลำธารใสสะอาดกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้รัตนภูมิมีความโดดเด่นยิ่งขึ้น การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสำคัญในการดึงดูดเงินตราจากต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ำรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับธุรกิจและอุตสาหกรรมส่งออกอื่น ๆ ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเจริญเติบโตจนกลายเป็นอุตสาหกรรมบริการหลักในการกระตุ้นการขยายตัวในระบบเศรษฐกิจของประเทศซึ่งนำไปสู่การจ้างงาน การสร้างอาชีพ การกระจายรายได้ และการลงทุนในอุตสาหกรรมและธุรกิจประเภทอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกัน ได้แก่ ธุรกิจที่พัก โรงแรม ธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม การขนส่ง การผลิตสินค้าหัตถกรรม และของที่ระลึก เป็นต้น

ชุมชนคูหาใต้ เดิมเป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง พ.ศ. 2435 เข้ามาอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา อยู่ทางตอนใต้ของพื้นที่เรียกว่า คูหาใต้ ในพื้นที่ชุมชนคูหาใต้นั้นมีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่สวยงาม และสถานที่สำคัญทางศาสนาที่น่าสนใจ มีนักท่องเที่ยวทั้งภายในท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียง เข้ามาท่องเที่ยวเกิดการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ทางชุมชนได้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มแม่บ้านเพื่อผลิต

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชน โดยจากการสัมภาษณ์พบว่า ชุมชนกุหาใต้ประกอบด้วยหมู่บ้าน 14 หมู่บ้าน ซึ่งได้มีการผลิตผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ทำเป็นรายได้เสริม เช่น ไม้กวาด ก้านมะพร้าว ที่รองก้นหม้อ ดอกไม้จันทร์ และกลุ่มผลิตภัณฑ์ ปลอกหมอนและผ้ามา่าน

จากที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว ทัศนศึกษา ตำบลกุหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพ ตลอดจนศักยภาพของกลุ่มในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้แนวทาง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวและที่สำคัญเป็นการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนกุหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
2. ได้แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง
3. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการที่มีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มผลิตภัณฑ์ของชุมชนกุหาใต้ ได้ตรงตามสภาพที่เป็นจริง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และศักยภาพความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของกลุ่มอาชีพชุมชนกุหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา 3 กลุ่ม

ด้วยกันคือ กลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นงานไม้กวาด กลุ่มงานดอกไม้จันทน์และกลุ่มปลอกหมอน ผ้าม่าน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นหรือผลิตภัณฑ์ชุมชน หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยชุมชน ซึ่งไม่จำเป็นว่าหนึ่งตำบลจะต้องมีหนึ่งผลิตภัณฑ์ อาจเป็นหลายชุมชนเป็นเครือข่ายและไม่จำเป็นต้องอยู่ในจังหวัดหรือภาคเดียวกัน ในที่นี้ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ไม้กวาด ดอกไม้จันทน์ ผ้าม่านและปลอกหมอน

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ดีขึ้น เริ่มต้นจากการมองเห็นโอกาสทางธุรกิจ และเกิดการพัฒนาความคิดและจบด้วยการผลิต การขาย และการส่งผลิตภัณฑ์นั้นสู่ผู้บริโภค (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2551)

3. ศักยภาพ หมายถึง อำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ได้ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2546) สำหรับงานวิจัยนี้ หมายถึง คุณสมบัติผลิตภัณฑ์ไม้กวาด ดอกไม้จันทน์ ผ้าม่านและปลอกหมอน

4. การพัฒนาศักยภาพ หมายถึง การเสริมสร้าง ความสามารถของสมาชิกในชุมชนที่มีอยู่ในตนเอง ทั้งในด้านการคิดและการประดิษฐ์ นำออกมาใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

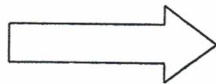
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

กลุ่มผลิตภัณฑ์ของชุมชนภูเขาใต้
 อ.รัตนภูมิ จ.สงขลา จำนวน 3 กลุ่ม

- กลุ่มผลิตภัณฑ์งานไม้กวาด
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้จันทน์
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ปลอกหมอน ผ้าม่าน

1. ศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน
2. แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน “ชุมชนเข้มแข็งสู่การท่องเที่ยวยั่งยืน
2. ชุมชนคุณภาพได้
3. ผลกระทบที่ท้องถิ่นของชุมชนคุณภาพได้
4. การประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

ขวัญใจ (2545) กล่าวว่า การพึ่งพาตนเองในบริบททางสังคมแบบใหม่ เรียกว่าระบบวิสาหกิจชุมชน เป็นแนวคิดที่มุ่งแปรรูปผลผลิตตามธรรมชาติ หรือสร้างผลิตภัณฑ์โดยครอบครัวในชุมชน องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยมีหลักสำคัญคือ สร้างความหลากหลายของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ในชุมชน เพื่อการบริโภคแบบพึ่งพาตนเอง ด้วยเหตุนี้ ลักษณะและแนวทางการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชน มีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. มีการดำเนินงาน และรากฐานการเริ่มต้นอยู่ที่ชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยผลิตที่สร้างผลผลิตจริงของระบบเศรษฐกิจ
2. การบริหารจัดการที่มีอิสระ และสอดคล้องกับศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์กรชุมชน และการบริหารในลักษณะนี้จึงเป็นหลักประกันที่สำคัญของการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอย่างแท้จริง

3. เจ้าของปัจจัยการผลิตและภูมิปัญญาเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นผู้สร้างผลผลิต และเป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญา ดังนั้น จึงควรได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมเพื่อให้ชุมชนพัฒนาระบบการพึ่งตนเองที่เป็นจริงขึ้น

4. วิสาหกิจชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งวิสาหกิจชุมชนที่แท้จริงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการพึ่งตนเอง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากการจัดการทรัพยากรและผลผลิต แสวงหาและพัฒนาความรู้บนฐานความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2547) ได้ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนว่า หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชน

1.2 ชุมชนเข้มแข็ง

ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” โดยมีการเรียนรู้ การจัดการและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนแล้วจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีผลกระทบต่อผู้ภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยจะเรียกชุมชนนี้ว่า กลุ่มชมรม สหกรณ์ บริษัท องค์กร ชวาบ้าน เครือข่ายหรืออื่น ๆ ที่มีความหมายแสดงถึงการร่วมมือช่วยเหลือกัน เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันและด้วยความเอื้ออาทรต่อชุมชนอื่นๆ ในสังคมด้วย ในด้านการจัดการการท่องเที่ยว แนวคิดชุมชนเข้มแข็งมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะหาก “กลไก” การจัดการมีความเข้มแข็งก็จะสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างถูกทิศทางและก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบน้อยที่สุด คณะอนุกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตภายใต้ คณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2550) ได้กำหนดกรอบองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งไว้ดังนี้

1. บุคคลหลากหลายที่รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ
2. มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิก

3. มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง รักษาเอื้ออาทรต่อกันและมีความรักที่องถึนรักชุมชน
 4. มีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ
 5. มีการระดมใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
 6. มีการเรียนรู้ เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายและติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ
 7. มีการจัดทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง
 8. มีการจัดการบริหารกลุ่มที่หลากหลายและเครือข่ายที่ดี
 9. มีการเสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายของชุมชนสืบทอดกันตลอดไป
- อีกทั้งคณะอนุกรรมการฯ ได้กำหนดลักษณะของชุมชนเข้มแข็งไว้ดังนี้

สมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง สมาชิกของชุมชนพร้อมที่จะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนและชุมชน มีกระบวนการของชุมชนที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีของชุมชน ภายใต้การสนับสนุนของผู้นำในองค์กรชุมชน การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอกเป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุดไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้านชุมชนอื่น ๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการและอื่นๆ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเป็นฐานรองรับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อมกันทุกด้าน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ จึงต้องผนึกกำลังดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ด้วยการกระตุ้นและสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมให้ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำและมีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว ทั้งนี้มีกิจกรรมหลักที่ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่

1. การส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหา วิฤกต โดยพัฒนาศักยภาพให้คนในชุมชนรวมกลุ่มกันร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมรักษา

ผลประโยชน์ของชุมชนด้วยตนเอง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับวิธีการทำงานของบุคลากรภาครัฐจาก “ผู้สั่งการ” เป็น “ผู้สนับสนุน” ในการจัดการและแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง

2. การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในลักษณะ “ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้” เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วยกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนได้มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาสวัสดิการสังคม และสวัสดิภาพของชุมชน การฟื้นฟู อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนการค้นหาศักยภาพและการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการจัดทำแผนความต้องการของชุมชน รวมทั้งการสร้างประชาคมภายในชุมชนและการสร้างเครือข่ายของชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2547)

1.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบัน มีหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวก็เช่นกันถือเป็นบทบาทหนึ่งซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดึงความได้เปรียบของทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือในชุมชนมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เป็นแหล่งสร้างรายได้ของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างไร้ขีดจำกัด ถึงแม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่นได้เป็นกอบเป็นกำก็จริง แต่การริเริ่มและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าอย่าง เป็นพลวัตและมีความยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการดำรงรักษาจุดขายหรือ ประดับประคองกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่องนั้น เป็นประเด็นปัญหาสำคัญ หรือเป็นโจทย์ใหญ่ที่ท้าทายผู้บริหารหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ มิใช่น้อย นอกจากนี้ในบางกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ไม่สามารถค้นหาโอกาสหรือมองไม่เห็นช่องทางในการส่งเสริมบทบาท การพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งๆ ที่มีความได้เปรียบของทุนทาง ทรัพยากรธรรมชาติหรือมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เหนือกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทิดชาย, 2552)

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

1. สนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของชาติ
2. สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น
3. รักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
4. สร้างรายได้ให้แก่ประเทศในรูปของเงินตราต่างประเทศ
5. การกระจายรายได้และสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ประชาชน
6. เสริมสัมพันธ์ภาพอันดีและความเข้าใจของมวลมนุษยชาติอันจะนำไปสู่สันติภาพของโลก
7. ส่งเสริมให้นานาชาติรู้จักประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดข้างต้นจึงกล่าวได้ว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นการดำเนินการของชุมชนเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในครอบครัวในชุมชน เน้นการบริโภคแบบพึ่งพาตนเอง หรือสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและช่วยให้นักพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

2. ชุมชนกุหาใต้ อำเภอรัตภูมิ

อำเภอรัตภูมิอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดสงขลา เอกลักษณะโดดเด่น คือ มีทั้งชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม ซึ่งอยู่ร่วมชุมชนกันด้วยความรักสามัคคีต่อกันเป็นอย่างดี ชุมชนกุหาใต้เป็นชุมชนหนึ่งที่อยู่ในอำเภอรัตภูมิ ตั้งอยู่ที่ 155 หมู่ที่ 7 ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอรัตภูมิ 5 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

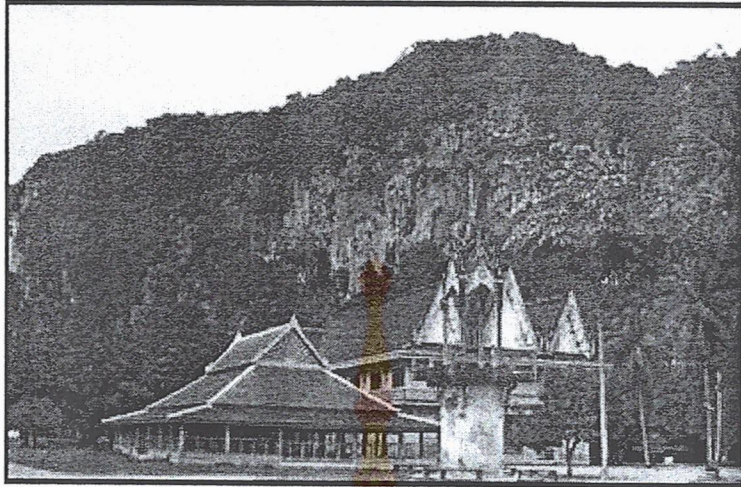
ทิศเหนือ	จด อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
ทิศใต้	จด อบต.ควนรู และท.กำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันออก	จด อบต.ควนรู อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันตก	จด อบต.ท่าชะมวง อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

เนื้อที่เทศบาลตำบลคูหาใต้ มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 42.90 ตารางกิโลเมตร (26,812.5) ไร่ มีสภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มและมีภูเขาที่มีการปลูกข้าว ยางพารา พืชไร่และพืชผัก มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับปลูกข้าว พืชผักทางการเกษตรและพัฒนา แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค มีพрудึงตะนาย ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อน หย่อนใจและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนหมู่บ้าน เทศบาลตำบลคูหาใต้ ประกอบด้วยหมู่บ้านซึ่งอยู่ในเขต จำนวน 14 หมู่บ้านด้วยกันคือ

หมู่ที่ 1	บ้านควนदान	หมู่ที่ 8	บ้านควนขัน
หมู่ที่ 2	บ้านพรุพ้อ	หมู่ที่ 9	บ้านหัวยาง
หมู่ที่ 3	บ้านคูหาใน	หมู่ที่ 10	บ้านทุ่งมะขาม
หมู่ที่ 4	บ้านนาปราบ	หมู่ที่ 11	บ้านจิ้งโหลน
หมู่ที่ 5	บ้านจุ่มปะ	หมู่ที่ 12	บ้านกันมัน
หมู่ที่ 6	บ้านกองอิฐ	หมู่ที่ 13	บ้านเกาะยาว
หมู่ที่ 7	บ้านควนปอม	หมู่ที่ 14	บ้านกันใหญ่

มีประชากรทั้งสิ้น 11,872 คน แยกเป็นชาย 5,805 คน หญิง 6,067 คน มีจำนวนครัวเรือน 3,760 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 277 คน/ตารางกิโลเมตร

อาชีพประชากรโดยส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลคูหาใต้ จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลักนอกจากนี้ยังมีการค้าขายรับจ้างและอุตสาหกรรมเป็นต้น จุดเด่นของพื้นที่สภาพของภูมิประเทศเหมาะสำหรับส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร สามารถส่งเสริมและพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้ เป็นเส้นทางผ่านของถนนสายหลักคือถนนเพชรเกษม เป็นที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา (<https://sites.google.com/site/thsocialbridge/songkhldata.chumchon>) ชุมชนคูหาใต้ได้จัดตั้งศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอรัตภูมิ ได้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แหล่งเรียนรู้เขาจิ้งโหลน เป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนคูหาใต้ที่น่าสนใจ มีดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 เขาจ้งโหล่น

ตำนานเขาจ้งโหล่น / บ้านจ้งโหล่น

จากคำบอกเล่า บ้านจ้งโหล่นปัจจุบัน แต่เดิมเป็นหมู่บ้านชาวอิสลาม (แขกชวา) มาอาศัยอยู่ทำอาชีพประมงชายฝั่ง มีชื่อเรียกสำเนียงภาษาอิสลามว่า บ้านโจ๊ะโหล่น หรือ โจ๊ะโหล่น ต่อมา ระยะเวลาหลัง ๆ ทะเลคืนเงิน ชาวอิสลามย้ายที่ทำกินตามน้ำไปตั้งถิ่นทำมาหากินใหม่ (น่าจะเป็นกลุ่มอิสลามบ้านหัวเขา หรือหัวเขาแดงในปัจจุบัน) ส่วนที่ตั้งบ้าน โจ๊ะโหล่นกลายเป็นสภาพป่าชายเขามีที่ลุ่มสายน้ำมีชาวบ้านรุ่นใหม่มาหาของป่า ล่าสัตว์ตามเชิงเขา บางครั้งมีคนพบพระพุทธรูปมา ฟานักปักกลด บริเวณถ้ำต่ำ ๆ แนวเชิงเขา จากคำบอกเล่าว่ามีพระพุทธรูปหนึ่งเดินทางกลับจากลังกา หรือจะไปลังกาไปลงเรือที่ทำเรือบ้านจีน (ปัจจุบัน อ.ฉลุง จ.สตูล) แต่ไปลงเรือไม่ทันตัดสินใจเดินทางกลับจะไปยังวัดสมเด็จเจ้าพะโคะ (อ.สะทิงพระ จ.สงขลา) โดยมีความข้างที่ศรัทธาอาสาจะไปส่งลงเรือ แต่พอเดินทางมาถึงบ้านโจ๊ะโหล่นในเวลาพลบค่ำคนที่พบเห็นนิมนต์แนะนำให้ไปพักที่ที่พระพุทธรูปเคยมาพักคือถ้ำเขาโจ๊ะโหล่น ในวันต่อมาจะเดินทางต่อ แต่ปรากฏว่าฝนตกหนัก ประกอบกันดินเป็นโคลน (ดินสองคลอง) ซ้างติดโคลนไม่สามารถไปได้ ในที่สุด ซ้างติดโคลนช่วยตัวเองไม่ได้ ชาวบ้านแถวนั้นทราบข่าวก็มาช่วยซ้างบ้าง นำอาหารมาถวายพระบ้าง เป็นเวลาหลายวันซ้างต้องตายในที่สุด ชาวบ้านผ่านไปมาเล่าต่อกันว่ามีซ้างติดโคลนที่บ้านโจ๊ะโหล่น พระเดินทางต่อไปไม่ได้ชาวบ้านเลยนิมนต์ให้พักที่นี้ก่อนจนกว่าวันไหนมีเรือมาค่อยเดินทางต่อ ชาวบ้านช่วยกันทำที่พักให้พระพุทธรูป เรียกที่ตรงนั้นว่าวัดโจ๊ะโหล่น ต่อมา

มีสองผัวเมียศรัทธา มาเป็นผู้คอยหาอาหารถวาย ต่อมาผัวเป็นไข้ตายเมียบวชเป็นชี หลังจากพระ
 ชุวงศ์เดินทางไปแล้ว แม่ชียังอาศัยอยู่ต่อเป็นที่ศรัทธาของชาวบ้าน ต่อมาชาวบ้านลือกันว่าพระ
 ชุวงศ์ที่เคยมาพักองค์นั้นเป็นพระสมเด็จเลยได้หาช่างมาปั้นรูปพระสมเด็จไว้กราบไหว้บูชา
 ส่วนตัวแม่ชีนอกจากทำหน้าที่คอยเป็นผู้ดูแลแล้ว ยังทำหน้าที่แทนในยามที่ไม่มีพระชุวงศ์ ผู้คน
 ที่ศรัทธาก็จะมาเยี่ยมถามข่าวการเดินทางมาชุวงศ์ของพระสมเด็จเจ้าฯ ระยะเวลาต่อมาแม่ชีสิ้นบุญ
 ลง ชาวบ้านก็ได้ปั้นรูปแม่ชีไว้เป็นที่กราบไหว้บูชาที่หน้าถ้ำ ส่วนชื่อวัดก็เรียกตาม สถานที่ที่ตั้งวัด
 มีคนเรียกวัดข้างติดโคลน บางคนเรียกวัดข้างโคลน ผสมเสียงกับวัดโงะโหลนและที่นั่นไม่มีคน
 อิสลาม เลยเรียกเพี้ยนมาจนติดปากว่าจัดจ้งโหลน บ้างใส่คำว่าเขาไปด้วยให้เห็นเด่นชัดว่า วัดเขา
 จังโหลนมาจนถึงทุกวันนี้

วัดจังโหลน สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นเนินสูง มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ 35 ไร่
 3 งาน 50 ตารางวา สร้างขึ้นเป็นวัดนับตั้งแต่ พ.ศ. 2310 สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นวัด
 เก่าแก่ ในบางช่วงก็ไม่มีพระภิกษุอาศัย วัดมีสภาพทรุดโทรม ในเวลาต่อมาประมาณ พ.ศ. 2310 มี
 พระภิกษุจากวัดเกาะถ้ำ จังหวัดสงขลา เดินทางมาจำพรรษาและเป็นพระอุปัชฌาย์ มีผู้คนเข้าไป
 ศึกษาและบวชเป็นพระจำนวนมาก ชาวบ้านเรียกท่านว่า “ท่านเกาะถ้ำ” ต่อมาเมื่อเหตุการณ์
 บางอย่างที่ทำให้ท่านต้องลาสิกขาบท ทำให้วัดจังโหลนได้ร้าง ไม่มีพระภิกษุจำพรรษาไปช่วงหนึ่ง
 และต่อมาได้มีชาวบ้านในละแวกใกล้เคียง ได้บวชเป็นพระภิกษุและจำพรรษาเรื่อยมา วัดจังโหลน
 เจริญรุ่งเรืองอีกครั้งในสมัยที่พระแก้วเป็นเจ้าอาวาส มีผู้คนเลื่อมใสศรัทธาและนำบุตรหลานมาฝาก
 ให้เล่าเรียนและอุปสมบทเป็นจำนวนมาก ในพ.ศ. 2476 วัดจังโหลนได้ขออนุญาต
 กระทรวงศึกษาธิการเพื่อขอเปิดโรงเรียนประชาบาลขึ้นในบริเวณวัด ท่านอาจารย์แก้วจึงถือเป็นผู้ที่
 นำทางการศึกษาให้กับคนในชุมชน และท่านได้สร้างศาลาการเปรียญขึ้นมา 1 หลัง กว้าง 16 เมตร
 ยาว 21 เมตร ด้วยความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้าน ศาลาการเปรียญหลังนี้นอกจากใช้ประกอบ
 พิธีกรรมทางศาสนาแล้วยังใช้เป็นอาคารเรียนอีกด้วย นอกจากนี้ท่านอาจารย์แก้วยังสร้างอุโบสถ
 และพระประธานภายในอุโบสถที่มีขนาดหน้าตักกว้าง 2 เมตร สูง 2 เมตร 10 เซนติเมตร
 วัดจังโหลนได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2482 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง
 40 เมตร ยาว 40 เมตร ผูกพัทธสีมา พ.ศ. 2482

แต่ในบางแหล่งข้อมูล มีตำนานเล่าที่คล้ายคลึงกัน แต่มีความแตกต่างกันบ้างเกี่ยวกับ วัดจ้งโหลน กล่าวคือ วัดจ้งโหลนตั้งอยู่เลขที่ 182 หมู่ที่ 11 ตำบลกุหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัด สงขลา สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินเนื้อที่ 35 ไร่ 3 งาน 50 ตารางวาอาณาเขต ทิศเหนือยาว 9 เส้น ติดต่อกับที่ดินนายชู ทิศใต้ติดที่ดินนายฤทธิ์ ทิศตะวันออก ยาว 7 เส้น ติดกับถนนทาง หลวงจังหวัดทิศตะวันตกติดภูเขาจ้งโหลนพื้นที่ตั้งวัดเป็นเนินสูงอาคารเสนาสนะต่าง ๆ อุโบสถ กว้าง 8 เมตร ยาว 15 เมตร สร้าง พ.ศ. 2484 โครงสร้างคอนกรีตและไม้ ศาลาการเปรียญกว้าง 10 เมตร ยาว 30 เมตร สร้างพ.ศ. 2480 โครงสร้างคอนกรีต กุฏิสงฆ์ จำนวน 3 หลัง โครงสร้าง เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ สำหรับปูชนียวัตถุมีพระประธานในอุโบสถ พระเพลากว้าง 4 ศอก พระประธานในศาลาการเปรียญ พระเพลากว้าง 2 ศอก พระพุทธรูปบนเขาค้ำใหญ่สุด พระ เพลากว้าง 2 ศอก ประชาชนนิยมเรียก พ่อท่านสมเด็จเจ้า เจ้าเขาเจ็ดยี่หน้าอุโบสถ สูง 15 เมตร อดีตเจ้าอาวาสวัดจ้งโหลนเดิมชื่อ แก้ว สระมุณี เป็นบุตรของคุณพ่ออินทร์ และคุณแม่ สระมุณี เป็นชาวบ้านสวน เกิดเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2446 ตรงกับ วันพฤหัสบดี ขึ้น 5 ค่ำ เดือน 6 ปีเถาะ หมู่ที่ 8 ตำบลควนรู อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา มีพี่น้องร่วมท้องเดียวกัน 3 คน คือ นางชื่น นาย แก้ว และนายพร้อม เป็นคนสุดท้อง อาชีพทำนา ทำสวน การศึกษา ความรู้เทียบชั้น ป.4 การศึกษาเบื้องต้นในสมัยนั้นต้องอาศัยวัด นายแก้วเมื่ออายุได้ 15 ปี คุณพ่ออินทร์ ได้พาไปฝากไว้ กับอาจารย์หนู ที่วัดจ้งโหลน นายแก้วเป็นคนที่ยืนยันมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้มีมานะอดทน ประพฤติตนแต่ในทางที่ดี อาจารย์หนูรักมาก เมื่อเรียนหนังสือพออ่านออกเขียนได้ก็บวชเณรให้อยู่ ที่วัดจ้งโหลน เมื่ออายุ 21 ปี ก็อุปสมบท ชื่อพระแก้ว ภัททมุณี อุปสมบท ณ พัทธสีมาวัด กุหาใน ตำบลกุหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2468 มีพระครูปรากฏ ศิลาภุต เป็นองค์อุปัชฌาย์ พระตีบอมปาโล เป็นกรรมวาจารย์ พระครูรัตนภูมิ คณานุรักษ์ เป็น อนุศาสนาจารย์ อุปสมบทพร้อมกับพระภิกษุหยัง พระแก้วและพระหยัง เมื่ออุปสมบทแล้ว ก็มาจำพรรษาอยู่ที่วัดจ้งโหลน ต่อมาพระหยังก็เดินทางไปศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดบางทิ่ง (อยู่ใน เขต ตำบลบางเหรียง กิ่งอำเภอควนเนียง ในปัจจุบัน) ส่วนพระแก้วยังจำพรรษาอยู่ที่วัดจ้งโหลนกับ ท่านอาจารย์หนู ประมาณ 2 ปีเศษ ท่านอาจารย์หนูก็ได้มรณภาพด้วยโรคชรา พอทำศพอาจารย์ หนูเสร็จ พระแก้วก็เดินทางไปจำพรรษาที่วัดกุหา นอกกับท่านอาจารย์แดง เป็นเวลา 5 พรรษา

วัดจิ่งโหลนเกือบจะทรุดโทรมลงไปอีก เพราะมีแต่หลวงปู่เพชร จำพรรษาอยู่เพียงรูปเดียว ชาวบ้านเห็นความสำคัญของวัดมากจึงปรึกษากันว่า จะนิมนต์พระแก้วกลับวัดจิ่งโหลน ผู้ที่เป็นต้นคิดคือ ปู่หนู อ่อนอ่อน อดีตผู้ใหญ่บ้านบ้านจิ่งโหลน ปู่มิตร รามเรือง ปู่จันทร์แก้ว ศรีบุญ ปู่หนูแดง พรหมคง และชาวบ้านจิ่งโหลนหลายคน เมื่อท่านกลับมาจำพรรษาที่วัดแล้วท่านก็รับตราตั้งเป็นเจ้าอาวาส ตั้งแต่นั้นมาวัดจิ่งโหลนก็เจริญรุ่งเรืองด้วยธรรมะและวัดอุทธรรมมีคนเลื่อมใสศรัทธาต่อเจ้าอาวาสมากขึ้น นำบุตรหลานมาฝาก ให้เล่าเรียนและอุปสมบทเป็นจำนวนมาก ในด้านการศึกษาสมัยนั้นไม่มีโรงเรียนจึงอาศัยเรียนตามวัดในปี พ.ศ.2476 ได้ติดต่อกับกระทรวงศึกษาธิการขอเปิดโรงเรียนประชาบาลขึ้นในบริเวณวัด

เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ.2476 มีอาจารย์ทิม กงแก้ว ชาวอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เป็นอาจารย์คนแรกก็นับว่าอาจารย์แก้ว ภัททมูณี เป็นผู้นำทางบ่งบอกชีวิตกับสังคมใหม่ดีขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ.2476 ท่านได้สร้างศาลาการเปรียญขึ้น 1 หลัง กว้าง 16 เมตร ยาว 21 เมตร กิ่งถาวร อุปกรณ์ในการสร้างในสมัยนั้นได้มาด้วยความยากลำบากมากเพราะการคมนาคมไม่สะดวก ต้องใช้แรงคน ในการขนวัสดุก่อสร้างด้วยความมานะอดทนของชาวบ้านได้นำผลสำเร็จมาให้ท่านเหมือนคำพังเพยที่ว่า วัดพึ่งบ้าน บ้านพึ่งวัด ผลัดกันช่วย สมแล้วที่ท่านตั้งมั่นอยู่ในความเพียร อันเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดความศรัทธาของคนทั่วไป ด้วยความพยายามของท่านและชาวบ้านได้ช่วยกันสร้างศาลาการเปรียญจนเสร็จ นอกจากใช้ประกอบพิธีทางศาสนาแล้วยังใช้เป็นอาคารเรียนด้วย สมแล้วที่ท่านรับงานปกครองเป็นเจ้าอาวาส การบริหารงานของท่านนอกจากหลักการพระพุทธศาสนาแล้ว ท่านเห็นว่าการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของชีวิตจึงใช้สถานที่ของวัดให้เป็นสาธารณประโยชน์

ก่อนที่โรงเรียนวัดจิ่งโหลนจะแยกตัวออกไป เมื่อก่อนครูอาจารย์ก็ต้องสอนหนังสือให้แก่เด็กอยู่ในบริเวณวัด เช่น ศาลาการเปรียญ ใต้กุฏิ โรงยาวใต้ต้นไม้ ก็นับว่าท่านอาจารย์แก้ว เป็นผู้มึคุณธรรมและมนุษยธรรม เห็นแก่ความเจริญก้าวหน้าของมหาชนทั่วไปไม่ได้ปล่อยให้สูญไปโดยเปล่าประโยชน์ ท่านเดินตามรอยเบื้องยุคลบาทขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า หลังจากนั้น ท่านได้คิดสร้างพระอุโบสถเสร็จท่านก็สร้างพระประธาน ประดิษฐานไว้ในอุโบสถด้วย พระประธานที่สวยงามมาก ขนาดหน้าตักกว้าง 2 เมตร สูง 2 เมตร 10 เซนติเมตร สร้างไว้เป็นพุทธบูชาของ

คนทั่วไป นับว่าท่านเห็นความสำคัญทางสถาบันศาสนาซึ่งเป็นสถาบันสูงสุดของชาวพุทธประกอบกับท่านเป็นผู้ที่ส่งเสริม มหาศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองไปตามเบื้องยุคลบาท ก็ได้ว่าท่านพระครูเป็นผู้ที่เสียสละและบำเพ็ญตนในพระพุทธศาสนา เพื่อจรรโลงศาสนาไว้ให้ยั่งยืนตลอดไป วัดจรัลโหล่นสร้างขึ้นเป็นวัดนับตั้งแต่ พ.ศ.2100 รับพระราชทานวิสุงคามสีมา วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2482 เขตวิสุงคามกว้าง 40 เมตร ยาว 40 เมตร ผูกพัทธสีมา พ.ศ.2482 เกี่ยวกับการศึกษาทางวัดได้มีการให้มีการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมตั้งแต่ พ.ศ.2488 ขณะนี้มีนักเรียนกว่า 10 รูป เจ้าอาวาสมี 4 รูป คือ รูปที่ 1 พระอธิการหนู รูปที่ 2 พระอธิการเพชร รูปที่ 3 พระอธิการชุม รูปที่ 4 พระครูรัตนภูมิโสภณ ดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ปัจจุบันเจ้าอาวาส ของวัดจรัลโหล่น คือ พระสุห์ประเสริฐ มธ.มิโก อายุ 63 พรรษา วิทย์ฐาน มธ.เอก จำนวนพระภิกษุ 11 รูป ศิษย์วัด 2 คน (<http://sk.mfe.go.th/rtp/nane=knowledge&file=readknowledge&id=34>)

3. ผลลัพธ์ที่ท้องถิ่นของชุมชนกุหาใต้

จากการลงพื้นที่ได้ไปที่สำนักงานเทศบาลตำบลกุหาใต้ ได้พูดคุยกับคุณธีรารุช คงทอง รองนายกเทศมนตรีตำบลกุหาใต้ คุณเลิศ สุขเกษม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจรัลโหล่น และนางสาวปีพมา สมศักดิ์ นักพัฒนาชุมชนระดับ 5 ได้ข้อสรุปว่าต้องการพัฒนาชุมชนกุหาใต้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนความเป็นอยู่ของชุมชน และเพิ่มความเจริญของชุมชน ซึ่งผลลัพธ์ที่ท้องถิ่นของชุมชนกุหาใต้ ที่ทำการวิจัยในครั้งนี้มี 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. กลุ่มงานไม้กวาดก้านมะพร้าว
2. กลุ่มงานดอกไม้จันทร์
3. กลุ่มงานผ้าม้า่านปลอกหมอน

1. กลุ่มงานไม้กวาดก้านมะพร้าว

ลุงวิเชียร สุวรรณรัตน์ เรียนรู้การทำไม้กวาดก้านมะพร้าวจากคนงานภาคอีสานที่เข้ามาทำงานในเขตตำบลคูหาใต้ ฝักฝนจนเชี่ยวชาญ ต่อมาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคูหาใต้ ได้รวมกลุ่มชาวบ้านจัดฝึกอบรมการทำไม้กวาดก้านมะพร้าว 5 วัน โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา ต่อมาก็พยายามหางบประมาณสนับสนุนแต่ยังไม่ประสบผล จนลุงผิน อ่อนอุ่น ชาวบ้านหมู่ที่ 1 เป็นผู้ได้เรียนรู้การทำไม้กวาดก้านมะพร้าวจากนายวิเชียร สุวรรณรัตน์ จึงได้จัดตั้งกลุ่มชาวบ้านร่วมกันผลิต รับผิดชอบต่อตลาดจำหน่ายเอง โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สสค. (สำนักงานส่งเสริมสังคมทางการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน) โดยจัดโครงการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ชุมชนหรือทำอาชีพกรณีตำบลคูหาใต้ ในปีพ.ศ. 2555 จัดแข่งขันการทำไม้กวาดก้านมะพร้าว นอกจากนี้ได้มีการแจกจ่ายวัสดุให้สมาชิกกลับไปทำที่บ้าน ติดตามผล ขยายผลสร้างงานให้กับชุมชน เกิดการขยายกลุ่มสามารถนำผลผลิต (ไม้กวาด) ไปจำหน่ายให้กับร้านค้าในชุมชนของพื้นที่ใกล้เคียง ปัจจุบันกลุ่มงานไม้กวาดก้านมะพร้าวมีสมาชิกประมาณ 50 คน ทำเป็นอาชีพเสริมหลังจากทำสวนยางเสร็จแล้ว

ภาพประกอบที่ 3 ลุงผิน อ่อนอุ่น และกลุ่มผลิตก้านทำงานไม้กวาดก้านมะพร้าว

2. กลุ่มงานดอกไม้จันทร์

ผู้นำกลุ่มคือ นางปราณี ทองรัตน์ (พี่แอ๊ด) ชาวบ้านหมู่ที่ 3 ได้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรี ทำพวงหรีดดอกไม้จันทร์ขึ้น โดยได้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2544 ได้ทุน

15,000 บาท สมาชิกเริ่มแรกประมาณ 19 คน เป็นชาวบ้านหมู่ที่ 3,5,6,11 และ 14 ในปี พ.ศ. 2557 เทศบาลได้จัดอบรมให้กับเครือข่ายต่าง ๆ เช่น กองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิต กลุ่มผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยจัดอบรมการทำดอกไม้จันทน์และให้อุปกรณ์ในการทำ การดำเนินงานก็จะจัดวัสดุอุปกรณ์ให้กลับไปทำที่บ้านเสร็จแล้วนำมาส่งแต่ละวัน ถ้ามีเวลามากสามารถทำดอกไม้จันทน์ได้วันละ 100 กว่าดอก ขึ้นอยู่กับแต่ละคน บางครั้งงานศพค่อนข้างมากต้องใช้ดอกไม้จันทน์จำนวนมากจะเกณฑ์เด็กอายุประมาณ 17-18 ปี ช่วยกันทำเพื่อให้ทันกับความต้องการ นำมาส่งที่กลุ่ม และมีการจัดทำพวงหรีดงานศพหลายรูปแบบ จำหน่ายให้กับสมาคมพัฒนาสถาบันการเงินกู้หาได้ สหกรณ์ สำหรับราคาขายขึ้นอยู่กับรูปแบบและปริมาณ โดยตั้งราคาที่ 300, 500, 600, 650 – 1,000 บาท แหล่งจำหน่ายสหกรณ์ของชุมชนกู้หาได้จะผูกขาดการซื้อและชุมชนใกล้เคียง

ภาพประกอบที่ 4 นางปราณี ทองรัตน์ และผลิตภัณฑ์กลุ่มดอกไม้จันทน์

3. กลุ่มงานปลอกหมอน ผ้ามัน

คุณอุทัยทิพย์ พฤษย์พิทักษ์ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลคูหาใต้ เป็นผู้ประสานงานร่วมอยู่ในกลุ่มงานเย็บผ้ามัน ผู้นำกลุ่ม คือ นางเรณู จันยัง อายุ 64 ปี ชาวบ้านหมู่ที่ 9 เล่าให้ฟังว่า เย็บผ้ามันมาเกือบ 30 ปีแล้ว โดยเริ่มแรกแค่เย็บภายในครอบครัวแต่ภายหลังเห็นว่าแม่บ้านเสร็จจากงานสวนยางแล้วว่างจึงชวนกันมาจับกลุ่มสำหรับทำเย็บผ้าและใช้จักรเย็บ โดยมีการแจกผ้าและวัสดุอุปกรณ์ใช้งบประมาณลงทุนเอง ภายหลังทางเทศบาลตำบลคูหาใต้ ได้จัดหาอุปกรณ์พวกจักร และเงินสนับสนุนประมาณ 30,000 บาท โดยจัดตั้งกลุ่มงานเย็บผ้ามัน สำหรับการ

ดำเนินงานใช้วัสดุจัดซื้อจากอำเภอหาดใหญ่ รูปแบบที่จัดจำหน่ายมีความหลากหลาย โดยมีกลุ่มลูกค้าจากคนในชุมชนและจังหวัดใกล้เคียง เช่น สตูล พัทลุง ปัตตานี สำหรับราคาขึ้นอยู่กับแบบและเกรดเนื้อผ้าที่ใช้

ภาพประกอบที่ 5 คุณเรณู จินยัง และผลิตภัณฑ์กลุ่มผ้าฝ้ายและปลอกหมอน

4. การประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชน

หลักเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ ที่กล่าวต่อไปนี้ใช้ในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่มสินค้าที่ผลิตโดยชุมชนเท่านั้น โดยเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพ ได้จากการศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและข้อมูลของชุมชนค้นหาได้ 2 ด้านด้วยกัน คือ

1. ข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นด้านตัวสินค้าซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่ใช้ในการผลิต การผลิต และการตลาด
2. ข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นด้านความเข้มแข็งของชุมชนหรือการบริหารจัดการของชุมชน

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นด้านตัวสินค้า ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ปัจจัยที่ใช้ในการผลิต แบ่งเป็น

1.1.1 สัดส่วนการใช้วัตถุดิบในการผลิต หมายถึง ปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตได้มาจากพื้นที่ในจังหวัดนั้น ๆ ต่อปริมาณวัตถุดิบทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต (อาจคิดในแง่ของมูลค่าวัตถุดิบหรือปริมาณก็ได้)

1.1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการผลิตที่สืบสานจากบรรพบุรุษในพื้นที่นั้น ๆ หรือในจังหวัดนั้น

1.2 การผลิตแบ่งเป็น

1.2.1 การพัฒนาแบบสินค้า หมายถึง แบบของสินค้าที่ชุมชนผลิตอยู่ในปัจจุบัน ว่ามีความแตกต่างไปจากสินค้าดั้งเดิมหรือไม่มากนักเพียงใด

1.2.2 คุณภาพสินค้า หมายถึง สินค้าที่มีคุณภาพสนองความต้องการของผู้บริโภค แบ่งการพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นสินค้าที่ต้องได้รับการรับรองคุณภาพ จากคณะกรรมการอาหารและยาและส่วนที่เป็นสินค้าทั่วไป กรณีของสินค้าทั่วไปจะต้องมีเอกสารแสดงที่ชัดเจน

1.2.3 กระบวนการผลิตต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง กรรมวิธี กระบวนการผลิตที่ชุมชนใช้ในการผลิตสินค้า หรือบริการนั้น มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนเพียงใด และชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีระบบเข้าไปจัดการแก้ไขผลกระทบของสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ อย่างไร

2. ข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นด้านความเข้มแข็งของชุมชน หรือการบริหารจัดการของชุมชน ประกอบด้วยปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่ใช้ในการผลิต แบ่งเป็น

2.1.1 จำนวนสมาชิก หมายถึง จำนวนผู้ผลิตทั้งหมดของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกของกลุ่ม รวมทั้งสมาชิกในครอบครัว หรือนุคคลอื่นซึ่งรวมถึงลูกจ้างที่ร่วมทำการผลิต แต่มิได้เป็นสมาชิก

2.1.2 อายุของกลุ่มที่เริ่มผลิตจำหน่าย หมายถึง จำนวนปี นับจากการที่กลุ่มทำธุรกิจหรือเริ่มผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย ไม่รวมการผลิตเพื่อใช้เอง หรือเมื่อเริ่มรวมกลุ่มแต่ยังไม่มี การผลิต

2.2 การผลิต แบ่งเป็น

2.2.1 ความต่อเนื่องการผลิต หมายถึง ระยะเวลาที่ทำการผลิตสินค้านั้น ๆ ในแต่ละปีโดยการผลิตนั้นไม่ขึ้นต่อฤดูกาล หากเป็นการผลิตที่ต้องพึ่งฤดูกาล เช่น ผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น พิจารณาในแง่สัดส่วนพื้นที่ที่ทำการผลิตสินค้านั้น ๆ ต่อพื้นที่ที่ทำการ ผลิตผลเกษตรของชุมชน

2.2.2 การจัดการด้านกระบวนการผลิต หมายถึง ระบบการจัดการที่กลุ่มผลิตใช้ในการผลิตภัณฑ์/สินค้า ว่ามีกระบวนการผลิตที่ชัดเจนหรือไม่ มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์/สินค้านั้นก่อนส่งจำหน่ายหรือเปล่า

2.3 การตลาด แบ่งเป็น

2.3.1 ความสามารถในการตลาดของกลุ่ม หมายถึง การได้มาซึ่งแหล่งตลาดใหม่ กลุ่มหรือสมาชิกสามารถหาได้ด้วยวิธีการใด เป็นสัดส่วนเท่าใดของยอดขาย

2.4 ระบบบัญชีและการเงิน แบ่งเป็น

2.4.1 กองทุนของกลุ่ม หมายถึง เงินทุนกลุ่มที่ได้จากการดำเนินงานของกลุ่ม การปันผลจากการดำเนินงานของกลุ่ม การถือหุ้นของสมาชิก หรือการสะสมเป็นกองทุนของกลุ่ม เพื่อใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของกลุ่ม ซึ่งไม่รวมถึงกองทุนหมู่บ้าน หรือเงินกู้ยืมจากแหล่งต่าง ๆ

2.4.2 ระบบการบันทึกบัญชี หมายถึง การบันทึกค่าใช้จ่าย รายรับ รายจ่าย ตามระบบบัญชีอย่างชัดเจน กลุ่มสามารถรู้ได้ว่าต้นทุนในการผลิตเท่าใด ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นอย่างไร

2.4.3 สัดส่วนการลงทุนของกลุ่ม หมายถึง สัดส่วนของมูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานที่เป็นของกลุ่มเอง ต่อมูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานทั้งหมด ซึ่งอาจจะเป็นอุปกรณ์เครื่องมือที่ยืมมาจากหน่วยงานราชการ

2.5 อื่น ๆ แบ่งเป็น

2.5.1 การบริหารจัดการกลุ่ม หมายถึง การบริหาร จัดการกลุ่มที่มีระเบียบ โครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน มีกฎ กติกา ระเบียบปฏิบัติของกลุ่มที่ชัดเจน ทั้งที่กำหนดเป็น ลายลักษณ์อักษร หรือตกลงร่วมกันทั้งกลุ่มที่จดทะเบียนอย่างเป็นทางการ และกลุ่มรวมตัวกันเอง โดยธรรมชาติ

2.5.2 ระบบเครือข่าย หมายถึง จำนวนกลุ่ม ที่มีการเชื่อมโยงการผลิตร่วมกันอาจ เป็นการรวมสินค้าอย่างเดียว หรือเป็นการนำสินค้าจากกลุ่มหนึ่งเพื่อมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตของ อีกกลุ่มหนึ่งได้

5. การวิจัย /วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

บัณฑิต (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาสภาพปัจจุบันของ ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมทั้งปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเป้าหมายขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ขาดเงิน ลงทุน การบริหารงานของกลุ่มยังไม่มีประสิทธิภาพ จึงได้มีการพัฒนาโดยการศึกษาดูงาน เชิญ วิทยากรมาให้ความรู้ เมื่อดำเนินการดังกล่าวพบว่า กลุ่มสมาชิกสามารถออกแบบและผลิตได้ ปริมาณมากขึ้นรวมทั้งมีคุณภาพมากขึ้น ส่วนด้านการบริหารจัดการสามารถจัดระบบข้อมูลการผลิตและการจำหน่ายได้ดีขึ้น

การศึกษารูปแบบการจัดการเครือข่ายการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยความร่วมมือของ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และองค์กรท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ (อิราวัฒน์ และคณะ, 2550) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการตลาด สภาพปัญหา การประสานงานความร่วมมือในการ รวมกลุ่มกันดำเนินธุรกิจระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ร่วมค้า และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง กับกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน และเพื่อแสวงหารูปแบบการจัดการเครือข่ายการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์และองค์กรท้องถิ่นที่เหมาะสม

ซึ่งจะเป็นรากฐานองค์ความรู้ พร้อมที่จะนำไปสู่การพัฒนาวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน ให้เข้มแข็งและยั่งยืนได้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากรกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วยแกนนำหรือสมาชิก กลุ่มผลิตภัณฑ์ ชุมชนประเภทอาหารและเครื่องดื่ม ผ้าและเครื่องแต่งกาย ของใช้และเครื่องประดับตกแต่ง และ กลุ่มสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารเป็นกลุ่มนำร่องจำนวน 7 กลุ่ม วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องประดับตกแต่ง และกลุ่มสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารเป็นกลุ่มนำร่องจำนวน 7 กลุ่ม วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต แบบสอบถาม กรอบคำถามการสัมภาษณ์แบบ เจาะลึกการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพ ศักยภาพของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยรวมกลุ่มตัวอย่าง มีการประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มเครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน และระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการ ร้านค้า รวมไปถึงนายหน้า ตัวแทนจำหน่ายอย่างทั่วถึงและครอบคลุมทั้งในภาคเหนือ และภาคต่าง ๆ ของประเทศ นอกจากนี้ยังมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้อง รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนเป็นอย่างดี ทั้งนี้รูปแบบการจัดการเครือข่ายการตลาดผลิตภัณฑ์ ชุมชน จังหวัดอุดรดิษฐ์เป็นไปในลักษณะของการประสานความร่วมมือทางการตลาด การจัดการแสดงสินค้า การออกร้านจำหน่ายสินค้า รวมไปถึงการแจ้งข่าวสารทางการตลาดให้กับกลุ่มเครือข่ายได้ทราบอย่างทั่วถึง สภาพปัญหาและความต้องการโดยภาพรวมของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่คล้าย ๆ กัน คือ การขาดผู้สืบทอดภูมิปัญญา สมาชิกของกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ขาดแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และต้องการขยายตลาดและช่องทางสู่ตลาดต่างประเทศ

รูปแบบการจัดการเครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเดิมกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนมีการเชื่อมโยงเครือข่ายอยู่บ้างแล้วแต่ยังไม่ขยายวงกว้างมากนัก หลังจากมีการศึกษาวิจัยพบว่า เครือข่ายการตลาดได้ขยายวงกว้างขึ้น โดยได้มีการนำองค์ความรู้ด้านการจัดการมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเครือข่ายการตลาดทำให้เกิดการพัฒนาจากเดิม ได้แก่ การพัฒนาความรู้ด้านการตลาด ระบบการแจ้งข้อมูลข่าวสารการตลาด การประสานความร่วมมือระหว่างกัน และกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมากขึ้น โดยการอาศัยเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การปรึกษาหารือระหว่าง

กันและร่วมกับองค์กรเกี่ยวกับการดำเนินงานของเครือข่ายซึ่งผลการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้กลุ่มและเครือข่ายได้รับการพัฒนาเกือบทุกด้าน ยอดขายสูงขึ้น และมีกำไรมากขึ้นกว่าการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพการแข่งขันเชิงพาณิชย์ ในเขตจังหวัดอุดรดิตต์ (อิราวัฒน์ และคณะ, 2551) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพ และศักยภาพของเครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชน และเพื่อค้นหารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพการแข่งขันเชิงพาณิชย์ ในเขตจังหวัดอุดรดิตต์ ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชนจาก 5 ประเภทผลิตภัณฑ์จำนวน 8 กลุ่ม ได้แก่ ประเภทอาหาร ประเภทเครื่องดื่มน้ำ ประเภทเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ประเภทของใช้/ของตกแต่ง /ของที่ระลึก และประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการแบบเจาะจงและใช้แบบสโนว์บอล (Snowball) เก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยวิสาหกิจชุมชน และทำการวิเคราะห์ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากองค์การและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การสังเกต การจัดสนทนากลุ่ม แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การตรวจสอบความตรงของข้อมูล โดยใช้การตรวจสอบในลักษณะสามเส้าทั้งในด้านข้อมูล และวิธีการรวมถึงนำเสนอผลการวิจัยในชุมชน โดยเสนอต่อที่ประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายทางการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดอุดรดิตต์ในระยะแรก เกิดจากการรวมตัวกันระหว่างกลุ่มวิสาหกิจในพื้นที่เป็นเครือข่ายแบบธรรมชาติ ระยะต่อมามีการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ระดับหนึ่ง และภาครัฐเข้ามา มีส่วนในการส่งเสริมด้านเครือข่ายเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ทางรัฐบาลต้องการส่งเสริม จากการศึกษาพบว่า รูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จังหวัดอุดรดิตต์ สามารถสรุปออกมาในรูปของเครือข่ายฯ แบบเดิมหรือเป็นเครือข่ายแบบธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัว และมีการแลกเปลี่ยน โดยมีผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการพบปะ แลกเปลี่ยนกัน และรูปแบบที่เกิดจากการศึกษาวิจัย พบว่ามีการร่วมมือกับองค์กรภาคีภาครัฐและภาควิชาการที่เป็นรูปแบบมีการกำหนดโครงสร้างที่ชัดเจน ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย

การตลาดวิสาหกิจชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพการแข่งขันเชิงพาณิชย์ในเขตจังหวัดอุดรธานี
เริ่มจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระดับพื้นที่ ตั้งแต่หมู่บ้าน ไปจนถึงระดับจังหวัดและต่างจังหวัด
ซึ่งสามารถทำให้เพิ่มและขยายช่องทางการตลาดให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้มากขึ้นจากเดิมทั้ง
ตลาดภายในประเทศ โดยอาศัยกลไกการตลาดที่เป็นร้านค้าของตนเอง ศูนย์จำหน่ายสินค้า
ศูนย์ฝากขายสินค้า และการร่วมมือกับภาครัฐ ตลาดต่างประเทศโดยการร่วมมือกับหน่วยงาน
ภาครัฐและเอกชน ซึ่งให้คำแนะนำปรึกษา ส่งเสริมรวมทั้งเป็นแหล่งสนับสนุนด้านงบประมาณ
ซึ่งทางกลุ่มวิสาหกิจได้รับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเอาองค์ความรู้ไปพัฒนาสินค้าของกลุ่มได้
และแต่ละกลุ่มที่ร่วมทดลองตลาดมียอดจำหน่ายเป็นที่พึงพอใจในระดับมาก

ชไมพร และคณะ (2553) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อ
เพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขัน กรณีศึกษากลุ่มอาชีพทอผ้าลายสายฝน ตำบลบ้านกิ้ว อำเภอแม่ทะ
จังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม คือ การมีส่วนร่วม
และความสามัคคีของสมาชิกในชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและมีภูมิปัญญาชุมชน
และการที่กลุ่มได้รับโอกาสในการฝึกอบรมและสนับสนุนวิทยากรมาถ่ายทอดความรู้ผ่าน
กระบวนการทำกิจกรรมในการพัฒนากลุ่มอาชีพ ส่งผลให้กลุ่มมีศักยภาพมากขึ้น

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น
เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้อาชีพชุมชนได้รู้ถึงศักยภาพของตนเอง การบริหารจัดการ
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมและความสามัคคี นำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิด
ประโยชน์อันจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนา
การท่องเที่ยว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนภูเขาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา และศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง ประชาชนในชุมชนภูเขาใต้ ตำบลภูเขาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ประชาชนที่รวมกลุ่มจัดทำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มงานไม้กวาดจากก้านมะพร้าว จำนวน 40 คน กลุ่มงานดอกไม้จันทร์ จำนวน 10 คน และกลุ่มงานผ้าม้าและปลอกหมอน จำนวน 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 58 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) (ซีซาล, 2539)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชน 3 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มงานไม้กวาดจากก้านมะพร้าว กลุ่มงานดอกไม้จันทร์ และกลุ่มงานผ้าม้าและปลอกหมอน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้แบบสอบถามในการสำรวจข้อมูล โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตัวเลือกความที่ตรงกับตนเอง เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพ ลักษณะสินค้า ระยะเวลาที่ผลิต/จำหน่ายสินค้า ปริมาณที่ผลิต ปริมาณที่จำหน่าย รายได้(สุทธิ)จากการจำหน่าย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชนหรือผลิตภัณฑ์กลุ่มสินค้าที่ผลิตโดยชุมชน ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและดัดแปลงจากแบบประเมินศักยภาพเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่มที่ผลิตโดยชุมชน (แบบประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของกลุ่ม - กรม

ส่งเสริมสหกรณ์, <https://webhost.cpd.go.th>) ด้านตัวผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและด้านความเข้มแข็งของชุมชนค้นหาได้ จำนวน 20 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านตัวผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	2.1 ปัจจัยที่ใช้ในการผลิต	จำนวน 2 ข้อ
	2.2 การผลิต	จำนวน 3 ข้อ
	2.3 การตลาด	จำนวน 5 ข้อ
ด้านความเข้มแข็งของชุมชน	2.1 ปัจจัยที่ใช้ในการผลิต	จำนวน 2 ข้อ
	2.2 การผลิต	จำนวน 2 ข้อ
	2.3 การตลาด	จำนวน 1 ข้อ
	2.4 ระบบบัญชีและการเงิน	จำนวน 3 ข้อ
	2.5 อื่นๆ	จำนวน 2 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบจัดอันดับ (Rating Scale) โดยคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) (ชัชวาล,2543) มีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

และจากการสัมภาษณ์คำถามปลายเปิด ถึงปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชน จากการสัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม ทั้งรายบุคคลและจากบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว

3.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในส่วนของงานผลิตภัณฑ์ชุมชนของท้องถิ่นต่าง ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนภูหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
2. ลงพื้นที่สำรวจกลุ่มตัวอย่างผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อใช้ในการวิจัยโดยเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้กลุ่มประชากร 3 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มงานไม้กวาดจากก้านมะพร้าว กลุ่มงานดอกไม้จันทน์ และกลุ่มงานผ้ามาบและปลอกหมอน
3. นำแบบสอบถามดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม กลุ่มงานไม้กวาดจากก้านมะพร้าว กลุ่มงานดอกไม้จันทน์ และกลุ่มงานผ้ามาบและปลอกหมอน
4. วิเคราะห์ข้อมูล สรุป และอภิปรายผล
5. จัดพิมพ์รายงานวิจัย
6. ส่งรายงานวิจัยและเผยแพร่งานวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล ภูมปีทมา สมศักดิ์ นักพัฒนาชุมชน ระดับ 5 จัดประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในการผลิต ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 3 กลุ่ม และแจกแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินศักยภาพหรือความพร้อม ของชุมชนต่อผลิตภัณฑ์ โดยอธิบายทำความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม และให้ผู้ช่วยวิจัยเก็บ รวบรวมข้อมูลในภายหลัง ใช้เวลารวบรวมข้อมูล 3 เดือน

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ส่วนแนวทางการพัฒนาคณะผู้วิจัยดำเนินการ สัมภาษณ์ด้วยตนเอง สรุปผลการวิจัย โดยวิเคราะห์และสรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์

3.5 วิธีให้ค่าคะแนนตัวแปร

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้วผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน ตรวจสอบความสมบูรณ์และนำแบบสอบถามที่ตรวจได้คะแนนแล้วไป วิเคราะห์ และนำข้อมูลมาแปรค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ โดยหาความกว้างของอันตรภาคชั้นสร้างตาม มาตรฐานของลิเคิร์ต (Likert Scale) (ชัชวาล, 2543) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

สร้างคามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบดังนี้

5 คะแนน	สำหรับความคิดเห็น	มีส่วนร่วมมากที่สุด
4 คะแนน	สำหรับความคิดเห็น	มีส่วนร่วมมาก
3 คะแนน	สำหรับความคิดเห็น	มีส่วนร่วมปานกลาง
2 คะแนน	สำหรับความคิดเห็น	มีส่วนร่วมน้อย
1 คะแนน	สำหรับความคิดเห็น	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	แปลความหมายว่า	มีผลมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	แปลความหมายว่า	มีผลมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	แปลความหมายว่า	มีผลปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	แปลความหมายว่า	มีผลน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	แปลความหมายว่า	มีผลน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปราย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนภูเขาใต้ อำเภอรัศมิ์ จังหวัดสงขลา และศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว โดยศึกษาจากกลุ่มผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ 3 ประเภทด้วยกัน คือ ผลิตภัณฑ์ประเภทไม้กวาดจากก้านมะพร้าว ดอกไม้จันทร์ และผ้ามา่นและปลอกหมอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและข้อมูลชุมชนด้านความเข้มแข็ง และข้อสรุปแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวและข้อเสนอแนะซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	19	32.8
2. หญิง	39	67.2
รวม	58	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
1. 20-30 ปี	1	1.7
2. 31-40 ปี	11	19.0
3. 41-50 ปี	9	15.5
4. 51-60 ปี	22	37.9
5. 61 ปีขึ้นไป	15	25.9
รวม	58	100
สถานภาพ		
โสด	3	5.2
สมรส	51	87.9
หม้าย/หย่าร้าง	4	6.9
รวม	58	100
การศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	37	63.8
มัธยมศึกษา	18	31.0
ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา	1	1.7
ปริญญาตรี	2	3.4
รวม	58	100
อาชีพ		
ผู้ผลิตสินค้า	51	87.9
ผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้า	7	12.1
รวม	58	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะสินค้า		
ผ้ามา่น/ปลอกหมอน	8	13.8
ไม้กวาด	40	69.0
ดอกไม้จันทร์	10	17.2
รวม	58	100

ที่มา:จากการสำรวจ

1. เพศ

จากการศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 58 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 39 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 และเป็นเพศชาย 19 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8

2. อายุ

จากการศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 58 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมาเป็นอันดับที่สอง ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 อันดับที่สาม ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 อันดับที่สี่ ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 และอันดับที่ห้า ช่วงอายุ 20-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

3. สถานภาพ

จากการศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 58 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 87.9 รองลงมาเป็นอันดับที่สองมีสถานภาพหม้ายหรือหย่าร้าง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 และอันดับที่สามมีสถานภาพโสด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2

4. การศึกษา

จากการศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 58 คน ส่วนใหญ่การศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 63.8 รองลงมาเป็นอันดับที่สองการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 และอันดับที่สามการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4

5. อาชีพ

จากการศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 58 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตสินค้า จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 87.9 และเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้า จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1

6. ลักษณะสินค้า

จากการศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 58 คน ส่วนใหญ่ผลิตสินค้าประเภทไม้กวาดจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมาเป็นอันดับที่สองผลิตสินค้าประเภทดอกไม้จันทน์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 และอันดับที่สามผลิตสินค้าประเภทผ้าไหมและปลอกหมอน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8

4.2 ผลการศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนค้นหาได้ และข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชน

เพื่อประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของกลุ่มอาชีพสตรีชุมชนค้นหาได้

1. ข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนค้นหาได้

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนค้นหาได้ เพื่อประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของกลุ่มอาชีพสตรีชุมชนค้นหาได้

รายการ	ระดับความคิดเห็น						
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การผลิตสินค้าในรอบปีที่แล้วได้ใช้ วัตถุดิบมาจากพื้นที่ภายในจังหวัด	8 (13.8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 (86.2)	4.45	1.391
ในการผลิตสินค้าเป็นการใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	0 (0)	0 (0)	0 (0)	12 (20.7)	46 (79.3)	4.79	0.409
การพัฒนาแบบสินค้า	0 (0)	0 (0)	40 (69.0)	0 (0)	18 (31.0)	3.62	0.933
กรณีสินค้าทั่วไป	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	58 (100.0)	5.00	0.000
กระบวนการผลิตที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อม	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	58 (100.0)	5.00	0.000
แหล่งจำหน่ายสินค้า	1 (1.7)	0 (0)	57 (98.3)	0 (0)	0 (0)	2.97	0.263
จำนวนแหล่งจำหน่ายของชุมชน	0 (0)	0 (0)	8 (13.8)	40 (69.0)	10 (17.2)	4.03	0.561
การเพิ่มขึ้นของยอดจำหน่าย (ในเชิง ปริมาณขาย) เทียบกับปีที่แล้ว	0 (0)	8 (13.8)	0 (0)	40 (69.0)	10 (17.2)	3.90	0.852
ความต่อเนื่องของตลาด	8 (13.8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 (86.2)	4.45	1.391
รูปแบบของบรรจุภัณฑ์	0 (0)	0 (0)	58 (100.0)	0 (0)	0 (0)	3.00	0.000
						4.12	0.543

n=58

จากการศึกษาพบว่าศักยภาพของกลุ่มอาชีพสตรีชุมชนกุหาใต้ ในด้านข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การผลิตสินค้าในรอบปีที่ผ่านมาได้ใช้วัตถุดิบมาจากพื้นที่ภายในจังหวัดในระดับที่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.45 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.391 ในด้านการผลิตสินค้าจะเป็นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ย 4.79 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.409 ด้านการพัฒนาแบบสินค้าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.933 ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นกลุ่มสินค้าทั่วไป รวมทั้งด้านกระบวนการผลิตที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้ง 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ย 5.00 ด้านแหล่งจำหน่ายสินค้ายังอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.97 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.263 ส่วนจำนวนแหล่งจำหน่ายของชุมชนอยู่ในระดับที่มาก มีค่าเฉลี่ย 4.03 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.561 การเพิ่มขึ้นของยอดจำหน่าย (ในเชิงปริมาณขาย) เทียบกับปีที่แล้ว พบว่ายังอยู่ในระดับที่มาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.852 ส่วนของรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ยังอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.00

2. ข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชนกุหาใต้

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชนกุหาใต้ เพื่อประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของกลุ่มอาชีพสตรีชุมชนกุหาใต้

รายการ	ระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ย	S.D.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
จำนวนสมาชิก	0 (0)	0 (0)	8 (13.8)	10 (17.2)	40 (69.0)		4.55	0.730
อายุของกลุ่มที่เริ่มผลิตเพื่อจำหน่าย	0 (0)	0 (0)	48 (82.8)	2 (3.4)	8 (13.8)		3.31	0.706
กรณีการจัดการด้านกระบวนการผลิต	8 (13.8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 (86.2)		4.45	1.391
กรณีการผลิตไม่ขึ้นกับฤดูกาล	8 (16.3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 (86.2)		4.45	1.391

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น						
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ความสามารถในการหาตลาดของกลุ่ม	0 (0)	8 (16.3)	0 (0)	40 (81.6)	10 (17.2)	3.90	0.852
กองทุนของกลุ่ม (ไม่รวมกองทุนหมู่บ้าน)	40 (81.6)	9 (18.4)	0 (0)	0 (0)	9 (18.4)	1.78	1.439
ระบบการบันทึกบัญชี	0 (0)	0 (0)	40 (81.6)	8 (16.3)	10 (17.2)	3.48	0.778
สัดส่วนของการลงทุนของกลุ่ม	0 (0)	0 (0)	0 (0)	41 (83.7)	17 (29.3)	4.29	0.459
การบริหารจัดการองค์กร/กลุ่ม	0 (0)	0 (0)	8 (16.3)	1 (2.0)	49 (84.5)	4.71	0.701
ระบบเครือข่าย	0 (0)	0 (0)	58 (100)	0 (0)	0 (0)	3.00	0.000
						3.79	0.456

n=58

จากการศึกษาพบว่าศักยภาพของกลุ่มอาชีพสตรีชุมชนคูหาใต้ด้านความเข้มแข็งของชุมชนคูหาใต้ ในเรื่องของจำนวนสมาชิกนั้นอยู่ในระดับที่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.55 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.730 เรื่องอายุของกลุ่มที่เริ่มผลิตเพื่อจำหน่ายอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.31 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.706 กรณีการจัดการด้านกระบวนการผลิตและการผลิตไม่ขึ้นกับฤดูกาลอยู่ในระดับที่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.45 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.391 ความสามารถในการหาตลาดของกลุ่มอยู่ในระดับที่มาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.852 กองทุนของกลุ่ม (ไม่รวมกองทุนหมู่บ้าน) อยู่ในระดับที่น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.439 มีระบบการบันทึก

บันทึกบัญชีอยู่ในระดับที่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.48 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.778 สัดส่วนของการลงทุนของกลุ่มอยู่ในระดับที่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.29 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.459 การบริหารจัดการองค์กร/กลุ่มอยู่ในระดับที่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.701 ระบบเครือข่ายอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.00

4.3 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวและข้อเสนอแนะ

1. ทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำกลุ่มผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 กลุ่ม และสมาชิก ควรให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และควรนำวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเข้ามาให้ความรู้และให้คำแนะนำเรื่องการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว

2. ในบางกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม อาจจะทำให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เนื่องจากในขณะนั้นอาจจะยังไม่พร้อมที่จะให้ข้อมูล หรือมีความเร่งรีบ ไม่เต็มใจให้ข้อมูล ดังนั้นควรสังเกตผู้ตอบแบบสอบถามว่า คนไหนว่างสามารถสละเวลาเพื่อตอบคำถามได้เลย หรือให้เวลาในการทำแบบสอบถาม แล้วค่อยนำกลับมาคืนในภายหลัง

3. ซึ่งหากต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนควรได้รับความรู้จากการไปศึกษาดูงานยังหน่วยผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เพื่อนำความรู้ความเข้าใจจากการศึกษาดูงาน และเชื่อมโยงประสบการณ์มาสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยจัดให้มีการเชิญวิทยากรมาอบรม สาธิตเทคนิควิธีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิต

บทที่ 5

สรุปผลงานวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนภูเขาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา และศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว โดยศึกษาจากกลุ่มผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ 3 ประเภทด้วยกัน คือ ผลิตภัณฑ์ประเภทไม้กวาดจากก้านมะพร้าว ดอกไม้จันทร์ และผ้ามาบและปลอกหมอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และข้อมูลชุมชนด้านความเข้มแข็ง และข้อสรุปแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชน 3 กลุ่ม และตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 39 คน (67.2%) ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 19 คน (32.8%)

ด้านอายุโดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 22 คน (37.9%) รองลงมาช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน (25.9%) อันดับที่สาม ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 11 คน (19.0%) อันดับสี่ ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 9 คน (15.5%) และอันดับที่ห้า ช่วงอายุ 20-30 ปี จำนวน 1 คน (1.7%)

ด้านอาชีพจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 58 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตสินค้า จำนวน 51 คน (87.9%) และเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้า จำนวน 7 คน (12.1%)

ด้านสถานภาพจากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 51 คน (87.9%) รองลงมาเป็นอันดับที่สองสถานภาพหม้ายหรือหย่าร้าง จำนวน 4 คน (6.9%) และอันดับที่สามสถานภาพโสด จำนวน 3 คน (5.2%)

ด้านการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่การศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 37 คน (63.8%) รองลงมาเป็นอันดับที่สองการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 18 คน (31.0%) และอันดับที่สามการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน (3.4%)

ลักษณะสินค้าจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 58 คน ส่วนใหญ่ผลิตสินค้าประเภทไม้กวาดจำนวน 40 คน (69.0%) รองลงมาเป็นอันดับที่สองผลิตสินค้าประเภทดอกไม้จันทร์ จำนวน 10 คน (17.2%) และอันดับที่สามผลิตสินค้าประเภทผ้าปูโต๊ะและปลอกหมอนจำนวน 8 คน (13.8%)

2. ศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชน

จากการศึกษาพบว่าความพร้อมหรือศักยภาพของกลุ่มอาชีพสตรีชุมชนค้นหาได้ในด้านของข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับที่มาก กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์มีความคาดหวังที่จะให้มีการพัฒนาศักยภาพของผลิตภัณฑ์ของชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยมีความคิดเห็นว่าควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทางราชการทั้งในด้านงบประมาณและความรู้ เพื่อพัฒนาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการผลิต ในด้านกระบวนการผลิตควรนำวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาการผลิตมากขึ้น เพื่อลดต้นทุนในการผลิตและสามารถหาวัตถุดิบได้ง่าย รวมทั้งควรมีผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำเพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้า และมีความต่อเนื่องของตลาดเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มสามารถสร้างอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนได้ ในด้านความเข้มแข็งของชุมชนนั้นพบว่า ทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้มแข็ง มีกระบวนการที่มีการจัดการในด้านกระบวนการผลิต มีผู้นำที่คอยบริหารและจัดการองค์กรให้มีความเข้มแข็ง มีในส่วนของ การจดบันทึกบัญชี แต่งบประมาณที่สนับสนุนจากทางหน่วยงานราชการยังมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บัณฑิต (2551) และอิรวาวัฒน์ และคณะ (2550-2551) พบว่าการดำเนินงานของกลุ่มชุมชน หรือศักยภาพการผลิตผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นนั้น ควรต่อยอดความรู้และทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านงบประมาณในการสนับสนุนยังมีน้อย แม้จะมีการบริหารงาน

ของกลุ่มซึ่งสมาชิกทุกคนจะต้องร่วมมือกัน และได้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รัฐวิสาหกิจ กลุ่มเครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ผู้ประกอบการร้านค้า และตัวแทนจำหน่าย ซึ่งผลการดำเนินงานดังกล่าว ส่งผลให้ชุมชนและเครือข่ายได้รับการพัฒนาศักยภาพ และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ ชไมพร (2553) ที่พบว่า ปัจจัยหลักที่มีผลให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม คือ การมีส่วนร่วม และความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน การที่กลุ่มได้รับโอกาสในการฝึกอบรมและสนับสนุน วิทยากรถ่ายทอดความรู้ จะส่งผลให้กลุ่มมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่าความพร้อมหรือศักยภาพของกลุ่มอาชีพสตรีชุมชนภูเขาไถในด้านของความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับที่มาก กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์มีความคาดหวังให้มีการพัฒนาศักยภาพในด้านความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีความคิดเห็นว่าควรพัฒนาในเรื่องของการบริหารจัดการของกลุ่มให้มีศักยภาพและความพร้อมเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ในชุมชนสามารถเป็นของฝากของที่ระลึก เพราะผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นสินค้าทั่วไปที่เน้นเพื่อการใช้งานในชุมชน ไม่ได้เป็นสินค้าที่ระลึก ซึ่งหากต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เทิดชาย (2552) ที่พบว่า การดำเนินการของชุมชนเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และช่วยให้การพัฒนาการท่องเที่ยวได้ยั่งยืน เรื่องการจัดการกระบวนการผลิตเป็นเรื่องที่สำคัญ ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำกลุ่มทั้ง 3 กลุ่ม จะต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างจริงจัง และควรสร้างเป็นอาชีพที่ยั่งยืนให้กับคนในชุมชนโดยสามารถผลิตได้ตลอดโดยไม่ขึ้นอยู่กับฤดูกาล จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะทำเป็นอาชีพเสริมหลังจากที่ว่างจากการทำการเกษตร

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำกลุ่มผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 กลุ่ม และสมาชิก ควรให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และควรนำวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเข้ามาให้ความรู้และให้คำแนะนำเรื่องการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว

2. ในบางกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม อาจจะให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เนื่องจากในขณะนั้นอาจจะยังไม่พร้อมที่จะให้ข้อมูล หรือมีความเร่งรีบ ไม่ได้ตั้งใจให้ข้อมูล ดังนั้นควรสังเกตผู้ตอบแบบสอบถามว่า คนไหนว่างสามารถใช้เวลาเพื่อตอบคำถามได้เลย หรือให้เวลาในการทำแบบสอบถาม แล้วค่อยนำกลับมาคืนในภายหลัง

3. ซึ่งหากต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนควรได้รับความรู้จากการไปศึกษาดูงานยังหน่วยผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เพื่อนำความรู้ความเข้าใจจากการศึกษาดูงาน และเชื่อมโยงประสบการณ์มาสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยจัดให้มีการเชิญวิทยากรมาอบรม สาธิตเทคนิควิธีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิต

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2547. คู่มือการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชน. โรงพิมพ์ บริษัทเอทีเอ็น โปรดักชั่นจำกัด, กรุงเทพฯ.
- ขวัญใจ ศรีสังข์. 2545. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนและการให้สินเชื่อวิสาหกิจชุมชน. ฝ่ายส่งเสริมการเรียนรู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์.
- ัชชวาล เรื่องประพันธ์. 2539. สถิติพื้นฐาน. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- ัชชวาลย์ เรื่องประพันธ์. 2543. สถิติพื้นฐานพร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Minitab SPSS และ SAS. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชุมชนอุหาใต้. แหล่งที่มา : <http://sites.google.com/site/thsocialbridge/songkhldata.chumchon>
ค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 2557.
- ชไมพร สืบสุโท, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, อัจฉราภรณ์ มลิวงศ์ และปิยะ วัฒนพานิชย์. 2553. กลยุทธ์ การพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขัน กรณีศึกษากลุ่มอาชีพทอผ้าลายสายฝน ตำบลบ้านกิว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. โครงการวิจัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. 2552. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน. นนทบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
- บัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ์ และพงศ์พันธุ์ ศรีธธาทิพย์. 2551. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเพิ่ม ศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย. รายงานวิจัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- แบบประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของกลุ่ม. กรมส่งเสริมสหกรณ์. แหล่งที่มา : <http://webhost.cpd.go.th> ค้นเมื่อ กรกฎาคม 2557.
- พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. 2546. ศักยภาพคืออะไร. แหล่งที่มา : <http://www.Gotoknow.org> ค้น เมื่อ ธันวาคม 2556.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. 2548. คัดจากราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 1 ลงวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548.

วัดจ้งโหลน. แหล่งที่มา : <http://sk.nfe.go.th/rtp/?name=knowledge1&file=readknowledge&id=34>

คืนเมื่อ กุมภาพันธ์ 2557.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ. ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554). เอกสารคัดสำเนา

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2551. กฎหมายSMEsกับการพัฒนา.

แหล่งที่มา : <http://www.sme.go.t/web sme.km02.asp> คืนเมื่อ กุมภาพันธ์ 2557.

อิราวัฒน์ ชมระกา, รัชฎ์กมน ทองดีมา และปิยวรรณ ปาลาศ. 2550. รูปแบบการจัดการเครือข่าย

การตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

และองค์กรท้องถิ่น. รายงานวิจัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

อิราวัฒน์ ชมระกา, ศรีไพร สกุลพรรณ และวรรณกนก เชื้อนสุข. 2551. รูปแบบการบริหารจัดการ

เครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพการแข่งขันเชิงพาณิชย์ในเขต

จังหวัดอุตรดิตถ์. รายงานวิจัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ภาคผนวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม โดยคำถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้แบบสอบถามในการสำรวจข้อมูล โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตัวเลือกข้อความที่ตรงกับตนเอง เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพ ลักษณะสินค้า ระยะเวลาที่ผลิต/จำหน่าย สินค้า ปริมาณที่ผลิต ปริมาณที่จำหน่าย รายได้(สุทธิ)จากการจำหน่าย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนภูเขาใต้ และข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชนภูเขาใต้

แบบประเมินศักยภาพหรือความพร้อมของกลุ่มอาชีพสตรีชุมชนกุหาใต้

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การศึกษาศักยภาพชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวกรณีศึกษาชุมชนกุหาใต้” ชื่อแผนงานวิจัย “ศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว” โดยข้อมูลจากแบบสอบถามนี้จะเป็นความลับเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านโปรดพิจารณาตอบข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ในหัวข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

ขอขอบคุณอย่างสูง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญชลี สุวรรณะ

หัวหน้าโครงการวิจัย

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (โปรดตอบคำถามและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในหัวข้อที่ตรงกับสถานภาพส่วนบุคคลของท่าน)

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20-30 ปี 31-40 ปี
 41-50 ปี 51-60 ปี 61 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพการสมรส โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง
4. การศึกษา
 ต่ำกว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษา ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
5. อาชีพ
 ผู้ผลิตสินค้า ผู้จำหน่ายสินค้า ผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้า
6. ลักษณะสินค้า.....
7. ระยะเวลาที่ผลิต/จำหน่ายสินค้า.....(วัน/เดือน/ปี)
8. ปริมาณที่ผลิต.....(วัน/เดือน/รอบการผลิต)

9. ปริมาณที่จำหน่าย.....(วัน/เดือน/รอบการผลิต)

10. รายได้ (สุทธิ) จากการจำหน่าย.....บาท/เดือน

ส่วนที่ 2 ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ หน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุด

1. ชื่อกลุ่ม.....

2. ที่ตั้งกลุ่ม.....

ผู้แทนที่สามารถติดต่อได้.....

3. ชื่อผลิตภัณฑ์.....

ข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนภูหาใต้

4. การผลิตสินค้าในรอบปีที่แล้วได้ใช้วัตถุดิบมาจากพื้นที่ภายในจังหวัดในสัดส่วนดังนี้

ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ตั้งแต่ 80% ขึ้นไป

ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ระหว่าง 50 – 79 % ขึ้นไป

ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ระหว่าง 30 – 49 % ขึ้นไป

ใช้วัตถุดิบในพื้นที่น้อยกว่า 30 %

ใช้วัตถุดิบนอกพื้นที่ทั้งหมด

5. ในการผลิตสินค้าเป็นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ

เป็นภูมิปัญญาที่พัฒนาจากท้องถิ่นเอง

เป็นภูมิปัญญาที่นำมาจากที่อื่นและนำมาพัฒนาเพิ่มเติม

เป็นภูมิปัญญาที่นำมาจากที่อื่นไม่ได้พัฒนาเพิ่มเติม

6. การพัฒนาแบบสินค้า

มีการพัฒนาแบบอยู่เสมอ

มีการเปลี่ยนแปลงแบบบ้างเล็กน้อย

เป็นแบบดั้งเดิม

7. กรณีสินค้าทั่วไป.

ได้รับการรับรองจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

อยู่ในระหว่างการดำเนินงานขอการรับรองจากหน่วยงาน

- ยังไม่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานใด ๆ
8. กระบวนการผลิตที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม
- การผลิต ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่มีระบบการจัดการแก้ไขปัญหาได้
- มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังมีปริมาณไม่มากนัก
9. แหล่งจำหน่ายสินค้า
- ตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ
- ส่วนใหญ่เป็นตลาดภายในประเทศและเพิ่งเริ่มส่งออก
- ตลาดต่างจังหวัดและภายในจังหวัดที่ผลิต
- ตลาดภายในจังหวัดที่ผลิต
- ตลาดภายในชุมชนหรือภายในอำเภอที่ผลิต
10. จำนวนแหล่งจำหน่ายของชุมชน
- จำนวนร้าน/แหล่งจำหน่าย 3 แห่งขึ้นไป
- จำนวนร้าน/แหล่งจำหน่าย 2 – 3 แห่ง
- มีแหล่งจำหน่ายเฉพาะในพื้นที่ที่กลุ่มทำการผลิต
11. การเพิ่มขึ้นของยอดจำหน่าย (ในเชิงปริมาณขาย) เทียบกับปีที่แล้ว
- ยอดจำหน่ายมีปริมาณเพิ่มขึ้นตั้งแต่ 50% ขึ้นไป
- ยอดจำหน่ายมีปริมาณเพิ่มขึ้นระหว่าง 30 – 49%
- ยอดจำหน่ายมีปริมาณเพิ่มขึ้นระหว่าง 20 – 29%
- ยอดจำหน่ายมีปริมาณเพิ่มขึ้นระหว่าง 10 – 19%
- ยอดจำหน่ายเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 10%
12. ความต่อเนื่องของตลาด
- มีตลาดรองรับที่แน่นอน มีการสั่งซื้อ สั่งจ้าง หรือจำหน่ายอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ 10 เดือนขึ้นไป
- มีตลาดรองรับที่แน่นอน มีการสั่งซื้อ สั่งจ้าง หรือจำหน่ายอย่างต่อเนื่องระหว่าง 8-9 เดือน
- มีตลาดรองรับที่แน่นอน มีการสั่งซื้อ สั่งจ้าง หรือจำหน่ายอย่างต่อเนื่องระหว่าง 6-7 เดือน
- มีตลาดรองรับที่แน่นอน มีการสั่งซื้อ สั่งจ้าง หรือจำหน่ายอย่างต่อเนื่องระหว่าง 4-5 เดือน

- มีตลาดไม่แน่นอน หรือจำหน่ายได้น้อยกว่า 4 เดือน
13. รูปแบบของบรรจุภัณฑ์
- มีบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานสากลเชิงการค้า
- มีบรรจุภัณฑ์แบบง่าย ๆ รักษาคุณภาพได้ในระยะหนึ่ง แต่ขาดรายละเอียดที่ต้องระบุตามมาตรฐาน
- ไม่มีบรรจุภัณฑ์หรือมีบรรจุภัณฑ์เบื้องต้น เช่น ถุง

ข้อมูลสำหรับชุมชนค้นหาได้

14. จำนวนสมาชิก
- จำนวนสมาชิกตั้งแต่ 20 ครั้วเรือนขึ้นไป หรือตั้งแต่ 60 คนขึ้นไป
- จำนวนสมาชิกระหว่าง 14 – 19 ครั้วเรือน หรือระหว่าง 40 – 59 คน
- จำนวนสมาชิกระหว่าง 10 – 13 ครั้วเรือน หรือระหว่าง 30 – 39 คน
- จำนวนสมาชิกระหว่าง 5 – 9 ครั้วเรือน หรือระหว่าง 20 – 29 คน
- จำนวนสมาชิกต่ำกว่า 5 ครั้วเรือน หรือต่ำกว่า 20 คน
15. อายุของกลุ่มที่เริ่มผลิตเพื่อจำหน่าย
- อายุกลุ่ม 5 ปี ขึ้นไป
- อายุกลุ่มระหว่าง 4 – 5 ปี
- อายุกลุ่มระหว่าง 3 – 4 ปี
- อายุกลุ่มระหว่าง 1 – 2 ปี
- อายุกลุ่มน้อยกว่า 1 ปี
16. ระยะเวลาผลิตไม่ขึ้นกับฤดูกาล
- ดำเนินการผลิตตั้งแต่ 10 เดือน ขึ้นไป
- ดำเนินการผลิตระหว่าง 8 – 9 เดือน
- ดำเนินการผลิตระหว่าง 6 – 7 เดือน
- ดำเนินการผลิตระหว่าง 4 – 5 เดือน
- ดำเนินการผลิตน้อยกว่า 4 เดือน
17. ระยะเวลาจัดการด้านกระบวนการผลิต
- มีกระบวนการผลิตเป็นระบบ เช่น การควบคุมคุณภาพและการตรวจสอบเป็นต้น

- มีกระบวนการที่ชัดเจน แต่ขาดการควบคุมคุณภาพ
- ยังไม่มีกระบวนการผลิตที่ชัดเจนหรือแน่นอน
18. ความสามารถในการหาตลาดของกลุ่ม
- กลุ่ม/สมาชิก หาตลาดได้เองตั้งแต่ร้อยละ 80 ของยอดขายขึ้นไป
- กลุ่ม/สมาชิก หาตลาดได้เองระหว่างร้อยละ 50 – 79 ของยอดขาย
- กลุ่ม/สมาชิก หาตลาดได้เองระหว่างร้อยละ 30 – 49 ของยอดขาย
- กลุ่ม/สมาชิก หาตลาดได้เองน้อยกว่าร้อยละ 30 ของยอดขาย
- ไม่สามารถหาตลาดได้เอง
19. กองทุนของกลุ่ม (ไม่รวมกองทุนหมู่บ้าน)
- กองทุนตั้งแต่ 50,000 บาท ขึ้นไป
- กองทุน 40,000 – 49,999 บาท
- กองทุน 30,000 – 39,999 บาท
- กองทุน 20,000 – 29,999 บาท
- ต่ำกว่า 20,000 บาท
20. ระบบการบันทึกบัญชี
- มีการบันทึกบัญชีตามระบบบัญชี
- มีการบันทึกบัญชีอย่างง่าย ๆ เป็นระบบ
- ไม่มีการบันทึกบัญชี หรือบันทึกเมื่อนึกได้
21. สัดส่วนของการลงทุนของกลุ่ม
- มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน
- เป็นของงานกลุ่ม/กลุ่มตั้งแต่ 90% ขึ้นไป มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการ
- เป็นของงานกลุ่ม/กลุ่มระหว่าง 80 - 89% ขึ้นไป มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการ
- เป็นของงานกลุ่ม/กลุ่มระหว่าง 50 - 79% ขึ้นไป มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการ
- เป็นของงานกลุ่ม/กลุ่มระหว่าง 30 - 49% ขึ้นไป มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการ
- เป็นของงานกลุ่ม/กลุ่มน้อยกว่า 30%

22. การบริหารจัดการองค์กร/กลุ่ม

- มีระเบียบปฏิบัติโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน ทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน
- มีแต่ผู้นำกลุ่ม แต่ไม่มีการกำหนดระเบียบของกลุ่มเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นระเบียบที่ทราบกันโดยทั่วกัน หรือขึ้นกับผู้นำ
- ไม่มีการรวมกลุ่มใด ๆ ต่างคนต่างผลิต

23. ระบบเครือข่าย

- มีการติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า วัตถุประสงค์ หรือรวบรวมจากกลุ่มอื่น มากกว่า 5 กลุ่ม
- มีการติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า วัตถุประสงค์ หรือรวบรวมจากกลุ่มอื่น น้อยกว่า 5 กลุ่ม
- ไม่เคยติดต่อค้าขายกับกลุ่มใด ๆ เลย

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อมูลที่นำเสนอเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

